

EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 1.12.2011
K(2011) 8777 v konečném znění

ROZHODNUTÍ KOMISE

ze dne 1.12.2011

**o vynětí propojovacího vedení „Gazela“ z povinnosti oddělení vlastnictví ve smyslu
článku 9 směrnice 2009/73/ES**

POUZE ČESKÉ ZNĚNÍ JE ZÁVAZNÉ

ROZHODNUTÍ KOMISE

ze dne 1.12.2011

o vynětí propojovacího vedení „Gazela“ z povinnosti oddělení vlastnictví ve smyslu článku 9 směrnice 2009/73/ES

POUZE ČESKÉ ZNĚNÍ JE ZÁVAZNÉ

EVROPSKÁ KOMISE,

s ohledem na Smlouvu o fungování Evropské unie,

s ohledem na směrnici 2009/73/ES¹, a zejména na články 9 a 36 uvedené směrnice,

vzhledem k těmto důvodům:

(1) Postup

1. Dne 19. května 2011 přijala Komise rozhodnutí (K(2011) 3424), kterým schválila vynětí propojovacího vedení „Gazela“ z povinnosti umožnit přístup třetí osobě a z regulace sazeb za určitých podmínek.
2. Dne 18. srpna 2011 obdržela Evropská komise od Energetického regulačního úřadu České republiky (dále jen „ERÚ“) oznámení pro druhé rozhodnutí přijaté dne 2. srpna 2011 pod spisovou značkou 03068-3/2011-ERU (dále jen „oznámené rozhodnutí“). Oznámené rozhodnutí rovněž vyjímá plynovod „Gazela“ z požadavku na oddělení vlastnictví podle článku 9 směrnice 2009/73/ES.
3. Dne 19. září 2011 Komise zveřejnila oznámení, jímž vyzvala veřejnost k předkládání připomínek k obdržnému oznámení.

(2) Popis projektu

4. Pokud jde o popis projektu „Gazela“, odkazuje se na předcházející rozhodnutí Komise K(2011) 3424 ze dne 19. května 2011.

(3) Oznámené rozhodnutí

5. Oznámené rozhodnutí vyjímá propojovací vedení „Gazela“ z povinnosti „oddělení vlastnictví“ na období, které končí dne 1. ledna 2035. Tato výjimka je bezpodmínečná:

¹ Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 24.

6. „Výjimka z povinnosti oddělení vlastnictví provozovatele přenosové soustavy ve smyslu článku 9 směrnice 2009/73/ES byla udělena pro „VTL plynovod DN 1400 – HPS Brandov – Rozvadov“, který má přímo propojit budoucí hraniční předávací stanici Brandov/Olbernhau a hraniční předávací stanici Waidhaus/Rozvadov, o délce cca 160 km, na období, které končí dne 1. ledna 2035.“

(4) Posouzení podmínek pro udělení výjimky

7. Protože směrnice 2003/55/ES byla před přijetím tohoto rozhodnutí zrušena, útvary Komise musí použít hmotná ustanovení článku 36 směrnice 2009/73/ES, jež vstoupila v platnost dne 3. března 2011, bez ohledu na skutečnost, že český zákonodárný orgán v době přijetí oznámeného rozhodnutí 2. srpna 2011 prováděl ustanovení uvedené směrnice do vnitrostátního práva se zpožděním.
8. Bez ohledu na otázku, zda článek 36 směrnice 2009/73/ES má přímý účinek a zda se jej žadatel NET4GAS může dovolávat za účelem získání výjimky od vnitrostátního regulačního orgánu ERÚ, Komise bere na vědomí, že ustanovení článku 9 a 36 směrnice 2009/73/ES již mezitím byla provedena do vnitrostátního práva vyhláškou č. 211/2011.
9. Proto má NET4GAS z důvodu právní jistoty legitimní zájem na získání výjimky z povinnosti oddělení vlastnictví. Přestože Komise nezaujímá stanovisko ohledně přímé použitelnosti článku 9 směrnice 2009/73/ES, domnívá se z tohoto důvodu, že musí posoudit oznámené rozhodnutí podle jeho podstaty v souladu s článkem 36 směrnice 2009/73/ES.

Uplatnění článku 36 na plynovod Gazela

10. Plynovod „Gazela“ je považován za „propojovací vedení“ ve smyslu článku 36 ve spojení s čl. 2 bodem 17 směrnice 2009/73/ES. Gazela je přepravní plynovod, jenž navazuje na plynovod Ostsee Pipeline Anbindungsleitung „OPAL“, a jako takový je součástí širšího projektu Nord Stream, který je určen pro přepravu ruského plynu do Evropy přes Baltské moře. Plynovod Gazela začíná v hraničním bodu Brandov a končí na německé hraniční stanici Waidhaus, kde se nachází výstupní bod a kde se Gazela napojuje na německou přepravní soustavu.
11. Protože plynovod Gazela překračuje hranici mezi členskými státy, konkrétně česko-německou hranici ve Waidhausu, kde se napojuje na německou přepravní soustavu, je nutno jej považovat za „propojovací vedení“ ve smyslu článku 36 ve spojení s čl. 2 bodem 17 směrnice 2009/73/ES.
12. Skutečnost, že Gazela využívá 20 km existujícího plynovodu mezi Přimdou a německou hraniční stanicí Rozvadov/Waidhaus, je však nutno dále analyzovat s ohledem na otázku, zda se jedná o „nové“ propojovací vedení.
13. Komise je obecně toho názoru, že základní prvky článku směrnice 2009/73/ES, konkrétně pojmy „nové“ a „propojovací vedení“, je nutno vykládat striktně, protože článek 36 je výjimkou z obecných pravidel vnitřního trhu. Tvůrce právních předpisů třetího balíčku neměl v úmyslu umožnit výjimky týkající se se zpětnou platností stávajících propojovacích vedení, ani pro čistě vnitrostátní přepravní soustavy.

14. Jestliže je však převládajícím znakem nové přepravní soustavy zjevně snaha propojit členské státy, nebrání zařazení do kategorie „propojovací vedení“ skutečnost, že poměrně malá část celkové kapacity nového plynovodu je využívána i pro účely místní přepravy².
15. Stejně tak otázku, zda se jedná o „novou“ plynárenskou infrastrukturu ve smyslu čl. 36 odst. 1 ve spojení s čl. 2 bodem 33 směrnice 2009/73/ES, je nutno posuzovat případ od případu. Skutečnost, že poměrně malá část propojovacího vedení není zcela nově postavena, ale vznikla spíše změnou účelu existující části domácího plynárenské soustavy, nebrání označení celého plynovodu za „novou“ plynárenskou infrastrukturu, jestliže je existující část v poměru k celkové délce propojovacího vedení krátká a jestliže alternativní řešení stavby nové části infrastruktury vyvolává obavy o životní prostředí, není z technického hlediska nutné a z komerčního hlediska je nerozumné.
16. A právě tak je tomu v tomto případě. Převážná část plynovodu Gazela o délce 160 km bude vybudována nově, pouze 20km úsek bude získán převodem stávajícího plynovodu do výlučného vlastnictví a užívání vlastníka plynovodu Gazela společnosti Brawa. Podle NET4GAS stávající plynárenská soustava Přimda–Rozvadov již přesahuje celkovou výstupní kapacitu německé plynárenské soustavy, která končí ve Waidhausu. Bylo by proto neekonomické budovat vedle stávající soustavy souběžný plynovod³. Výstavba nového 20km úseku plynovodu by mohla být problematická rovněž z ekologických důvodů, protože stávající plynové vedení mezi Přimdou a Rozvadovem prochází oblastí chráněného životního prostředí.
17. S ohledem na tyto skutečnosti Komise souhlasí s ERÚ, že plynovod Gazela je možné označit za novou plynárenskou infrastrukturu ve smyslu článku 36 směrnice 2009/73/ES.

a) Investice musí zlepšit hospodářskou soutěž v dodávkách plynu a bezpečnost dodávek – čl. 36 odst. 1 písm. a) směrnice 2009/73/ES

aa) Zlepšení hospodářské soutěže

18. Jak je již uvedeno v 27. až 36. bodě odůvodnění rozhodnutí Komise *Gazela I* (K(2011) 3424) a v 37. až 41. bodě odůvodnění rozhodnutí Komise *Gazela I* (K(2011) 3424), bude mít propojovací vedení Gazela pozitivní vliv na konkurenční prostředí na českých plynárenských trzích, aniž by posílilo pozici dominantních subjektů na těchto trzích.

Posílení hospodářské soutěže

19. Podle čl. 36 odst. 1 písm. a) směrnice 2009/73/ES investice musí zlepšit hospodářskou soutěž v dodávkách plynu. Aby bylo možné podrobně prozkoumat tuto

² V případě plynovodu OPAL dospěla Komise k závěru, že pokud je propojovací vedení napojeno na stávající přepravní soustavu a poměrně malá kapacita nového propojovacího vedení je používána k domácím účelům, nic nebrání označení plynovodu za propojovací vedení, jestliže je jeho převažujícím posláním propojení přenosových soustav dvou zemí. Viz rozhodnutí Komise ve věci OPAL, K(2009) 4694, bod 24. OPAL má celkovou kapacitu 36,5 mld. m³/rok, z toho 4,5 mld. m³ bude využíváno v severním Německu pro domácí účely.

³ Viz strana 9 oznámení, které společnost NET4GAS předložila ERÚ, oddíl 2.1.2.

podmínku, je třeba analyzovat a zvážit pravděpodobné pozitivní a negativní účinky investice na hospodářskou soutěž. Výjimku podle článku 36 lze udělit pouze tehdy, když kladné účinky investice převažují nad negativními dopady⁴.

20. Ve svém rozhodnutí ERÚ dospěl k závěru, že stavba plynovodu Gazela celkově hospodářskou soutěž zlepší⁵.

Česká republika

21. Co se týče vlivu na hospodářskou soutěž v České republice, ERÚ zastává názor, že pokud by plynovod Gazela nebyl vybudován, musel by být plyn z nového plynovodu OPAL přepravován stávající plynárenskou soustavou mnohem delší trasou (z Brandova přes Lanžhot do Rozvadova/Waidhausu), což by vedlo k přetížení stávající české plynárenské soustavy. Podle ERÚ vybudování plynovodu Gazela naopak uvolní téměř celou kapacitu stávající plynárenské soustavy mezi Lanžhotem, Rozvadovem/Waidhausem a Horou Sv. Kateřiny. Tato kapacita (zhruba 30 mld. m³/rok) bude tak k dispozici třetím osobám, které by mohly přepravovat plyn z nebo do jiných zemí a vytvářet zejména přepravní alternativy pro dovoz z Německa, Norska nebo Ruska.
22. Komise souhlasí s ERÚ, že výstavba plynovodu Gazela bude mít na české plynárenské trhy v konečném důsledku pozitivní vliv. Výstavba nijak výrazně neposílí dominantní postavení žádného podniku působícího na českých velkoobchodních či maloobchodních trzích nebo výchozích trzích s produkcí plynu.
23. Pokud jde o výchozí *trh producentů*⁶, převážnou část české spotřeby plynu tvoří plyn nakupovaný od společnosti Gazprom Export Ltd. (dále jen „Gazprom“)⁷. Výstavbou plynovodu Gazela však pozice Gazpromu na tomto trhu posílena nebude.
24. Plyn bude plynovodem Gazela přepravován do Německa a na další trhy přes výstupní bod Rozvadov/Waidhaus a nebude sloužit pro potřeby českého trhu, s výjimkou stavu nouze⁸. Z hlediska hospodářské soutěže plynovod Gazela tak spíše

⁴ Pracovní dokument útvarů Komise Pracovní dokument útvarů Komise týkající se článku 22 směrnice 2003/55/ES o společných pravidlech pro vnitřní trh se zemním plynem a článku 7 nařízení (ES) č. 1228/2003 o podmínkách přístupu do sítě pro přeshraniční obchod s elektřinou – Výjimky pro novou infrastrukturu (dále jen „pracovní dokument útvarů Komise“), body 31 a 32.

⁵ Oznámené rozhodnutí ERÚ, str. 6.

⁶ Ohledně tohoto trhu viz rovněž rozhodnutí o výjimce pro plynovod „OPAL“, K(2009) 4694 bod 58 a násl. Zdá se, že definice výrazu trh výrobce (rovněž označovaný jako „trh pro produkci a první prodej“ nebo „výchozí velkoobchodní“ trh), který se týká prodeje plynu jeho producenty velkoobchodníkům na dlouhodobém základě a ve velkých objemech českým dovozcům, je stále platná. Tržní podmínky na tomto trhu se totiž liší z perspektivy zákazníka od podmínek na jiných trzích pro dodávky/dovoz plynu (např. nákupy přes plynárenské uzly, které se obvykle týkají menšího množství ve středně- nebo krátkodobých lhůtách). Otázku přesného vymezení trhu však lze ponechat otevřenou, protože posouzení hospodářské soutěže by se podstatně nezměnilo, kdyby se dovoz plynu přes plynárenské uzly stal součástí příslušných trhů.

⁷ Dovoz plynu do České republiky z Ruska v roce 2009 činil přibližně 5 mld. m³, z Norska přibližně 3 mld. m³ a z Německa zhruba 0,5 mld. m³. Gazprom se tak podílel na domácí spotřebě plynu zhruba 53 %. Je nutno konstatovat, že toto číslo zahrnuje pouze přímý dovoz od Gazpromu, nikoliv nepřímý dovoz přes Německo.

⁸ Podmínky stanovené ERÚ v jeho rozhodnutí o výjimce každopádně zaručují, že plyn při výstupu v České republice nebude rozhodnutím o výjimce zvýhodněn.

nahrazuje plynovod „Bratrství“, který se v současné době používá k přepravě na německou hranici, než že by byl dalším zdrojem dovozu plynu do České republiky.

25. Český regulační orgán kromě toho správně poukazuje na skutečnost, že pokud nebude vybudován plynovod Gazela, dostupné dovozní kapacity konkurentů Gazpromu by se prudce snížily, protože množství plynu dopravené na Horu Sv. Kateřiny plynovodem OPAL by bylo nutné přepravovat stávající českou plynárenskou přepravní soustavou, čímž by se výrazně snížila dovozní kapacita, zejména v hraničním bodu Lanžhot. Výstavba plynovodu Gazela tedy zajišťuje, že dovozní kapacity pro konkurenty Gazpromu zůstanou i po změně přepravy plynu do plynovodu OPAL přinejmenším zachovány⁹.
26. Pokud jde o české *velkoobchodní a maloobchodní trhy*, Komise konstatuje, že zdaleka nejvýznamnějším subjektem působícím na těchto trzích je i nadále společnost RWE Transgas. Podle údajů, které poskytl ERÚ, byl tržní podíl RWE Transgas v roce 2010 vyšší než 70 %. Na maloobchodním trhu měly v roce 2010 společnosti náležející do skupiny RWE Group podle ERÚ tržní podíl 62 %, jenž v lednu 2011 klesl na 59 %. Podmínky uložené ERÚ v jeho rozhodnutí o udělení výjimky však zajišťují, že společnost RWE Transgas nebude mít z výjimky na českém trhu žádné výhody, např. tím, že by si rezervovala kapacity, které jsou vyňaty z regulačních ustanovení¹⁰. Přeprava plynu v plynovodu Gazela je vyňata z regulačních ustanovení, pouze pokud se jedná o rezervaci z *hranice na hranici*. Z regulačních ustanovení naopak nemůže být vyňato žádné množství vystupující v České republice¹¹. Proto RWE Transgas nebude moci na základě rozhodnutí o výjimce posílit své postavení na trhu.
27. Komise rovněž souhlasí se závěrem ERÚ, že vybudování plynovodu Gazela zlepší postavení konkurentů RWE Transgas na českém velkoobchodním i maloobchodním trhu. Závažný nedostatek dovozních kapacit plynu v důsledku kapacity plynovodu OPAL v české plynárenské přepravní soustavě by nepochybně negativně ovlivnil možnosti konkurentů RWE Transgas v hospodářské soutěži se zavedeným subjektem na českých velkoobchodních a maloobchodních trzích.
28. Plynovod Gazela tak kladně ovlivní konkurenční prostředí na českých plynárenských trzích, aniž by došlo k posílení postavení dominantních subjektů na těchto trzích.

Německo a další země

29. Komise rovněž zvažila možné účinky projektu Gazela na hospodářskou soutěž na německých plynárenských trzích, které budou využívat služeb tohoto plynovodu¹².

⁹ Současný stav *po vybudování plynovodu OPAL* je odlišný od stavu kapacit, jak ho popsal ERÚ v roce 2008 (viz rozhodnutí o výjimce pro plynovod OPAL, K(2009) 4694, bod 54, poznámka pod čarou 35). Před vybudováním plynovodu OPAL a rozhodnutím přesměrovat toky plynu do plynovodů Nord Stream a OPAL nedocházelo v české přepravní plynárenské soustavě k žádnému přetížení kapacit. ERÚ však správně předpokládá, že se tato situace po přesměrování toků plynu do plynovodu OPAL změní.

¹⁰ Viz pracovní dokument útvarů Komise, bod 34.

¹¹ V této souvislosti viz i podobná podmínka německého regulačního orgánu (Bundesnetzagentur) v rozhodnutí ve věci „OPAL“ a posouzení dopadu plynovodu OPAL na německý trh, viz rozhodnutí K(2009) 4694, body 76–78.

¹² Viz již rozhodnutí Komise ve věci OPAL, v němž byly účinky na české trhy jádrem analýzy, viz rozhodnutí K(2009) 4694, body 55–74.

Komise dala v předchozích případech jasně najevo, že žádosti o udělení výjimky předložené dominantními společnostmi, které by mohly zvýšit jejich dominantní postavení na trzích využívajících služeb nových infrastruktur, pravděpodobně nesplní kritéria stanovená v čl. 36 odst. 1 písm. a) směrnice 2009/73/ES¹³.

30. V daném případě však nehrozí nebezpečí, že by projekt Gazela mohl posílit dominantní postavení společností RWE Transgas nebo Gazprom.
31. Co se týče trhu producentů, plynovod Gazela nahrazuje předchozí přepravní trasu plynovodu „Bratrství“ a nezpůsobí zvýšení dovozu plynu od Gazpromu. Protože v současnosti nejsou ve vstupním bodu ve Waidhausu žádné volné kapacity a s jejich výrazným rozšířením se nepočítá, nemůže Gazprom v tomto bodu podstatně zvýšit svůj dovoz do Německa. Plyn dopravovaný plynovodem Gazela do Waidhausu mimo to již vstoupil na německý trh v Greifswaldu. Pozici Gazpromu na trhu výrobců, který je v každém případě v Německu výrazně menší než v České republice, tak plynovod Gazela nezmění.
32. Plynovod Gazela nebude mít negativní dopad ani na německé velkoobchodní a maloobchodní trhy. Objemy plynu vstupující na německý trh ve Waidhausu bude podle smlouvy uzavřené mezi RWE Transgas a Gazpromem vlastnit Gazprom. V důsledku omezených kapacit ve Waidhausu nebude mít Gazprom ve Waidhausu k dispozici větší množství plynu než dnes. Gazprom navíc nemá dominantní postavení na velkoobchodních a maloobchodních trzích v příslušných oblastech, s nimiž je propojen vstupní bod ve Waidhausu (oblast trhu Open Grid Europe).
33. Podobně nelze očekávat negativní účinky na hospodářskou soutěž v jiných členských státech.

bb) Dopad plynovodu Gazela na bezpečnost dodávek

34. Jak je uvedeno v 42. až 51. bodě odůvodnění rozhodnutí Komise *Gazela I* (K(2011) 3424), dospěla Komise k závěru, že plynovod Gazela zlepší bezpečnost dodávek pro Českou republiku, bude-li nový hraniční bod Brandov pro účely obchodování s plynem z Německa a do Německa považován za jeden společný vstupní/výstupní bod spolu se stávajícím výstupním/vstupním bodem Hora Sváté Kateřiny.
35. Podle ERÚ existuje pro případ nouze i *fyzická* kapacita zpětného toku z hraničního bodu Waidhaus do hraničního bodu Brandov, jestliže se sníží provozní tlak plynovodu OPAL¹⁴. Hraniční bod Brandov je technicky uspořádán tak, aby fyzicky umožnil přepravu plynu z České republiky do Německa přes hraniční body Olbernhau a Sayda i do stávající plynárenské soustavy v České republice. V případě nouze může provozovatel přepravní soustavy použít také stávající přepravní soustavu pro přepravu plynu z Waidhausu do Hory Sv. Kateřiny a odtud do severního Německa.

¹³ Pracovní dokument útvarů Komise, body 33 a 34.

¹⁴ Z technických důvodů není mezi hraničními body Brandov a Waidhaus kompresní stanice. Podle ERÚ (v dopise z 23. února 2011 na straně 1) je důvodem, proč na plynovodu Gazela nejsou kompresní stanice, skutečnost, že tlak na hraničním bodu Brandov je 73 MPa, zatímco v hraničním bodu Waidhaus musí klesnout na 50 MPa, tedy na stejnou (a požadovanou) úroveň tlaku, jaká je v navazující přepravní soustavě v Německu. Ke kompresi tudíž není důvod. K poklesu tlaku dochází při přepravě plynu v plynovodu z Brandova do Waidhausu.

36. Podle ERÚ je hraniční bod Brandov na plynovodu Gazela technicky propojen s hraničními body Olbernhau a Sayda. Plynovod Gazela je navíc pro případy nouze technicky propojen s českou přepravní soustavou v Brandově, Jirkově, Svinomazech a Přimdě. Dojde-li k takové situaci, jako tomu bylo při přerušení toku přes Ukrajinu v lednu roku 2009, provozovatel přepravní soustavy může tato propojení uvést do činnosti, aby zemní plyn mohl proudit přímo a plynule do české soustavy.
37. Rozhodnutí však zatím výslovně neuvádí podmínku, která ukládá provozovateli plynovodu Gazela povinnost umožnit obousměrnou kapacitu plynovodu. Má-li být splněna podmínka, že plynovod Gazela zlepší bezpečnost dodávek, musí být jeho provozovateli uložena povinnost nabídnout odpovídající kapacitu pro obousměrné toky. Pro stanovení obousměrné kapacity se provozovatel plynovodu Gazela bude muset obrátit na příslušný orgán v České republice.
38. Navíc podle požadavků, které v duchu zásady „Use It or Lose it“ stanovil ERÚ, uživatel plynovodu Gazela ztratí svou vyjmutou kapacitu, nepodá-li nominaci přepravy v plynárenský den (D-1) předcházející plynárenskému dni, kdy má být realizována přeprava. NET4GAS poté musí nabídnout tuto kapacitu nediskriminačním způsobem jiným uživatelům jako pevné kapacity v režimu na následující den a poskytnout je s takovým časovým předstihem, aby mohly být efektivně využity v den D. Na nevyužité kapacity se vztahují všechna ustanovení nařízení (ES) č. 715/2009.
39. Pokud jde o virtuální zpětné toky v plynovodu Gazela, oznámené rozhodnutí se vztahuje pouze na přímou průtokovou kapacitu z Brandova do Waidhausu¹⁵. To znamená, že na fyzické a virtuální zpětné toky v plynovodu Gazela se uplatňuje regulace.
40. Plyn přepravovaný plynovodem Gazela je proto fyzicky i smluvně možné používat pro zásobování českého trhu nebo i jiného sousedního trhu využíváním alespoň virtuálních, ale pokud možno též fyzických zpětných toků z Německa do České republiky.
41. Dokončení plynovodu Gazela mimo to uvolní přepravní kapacitu stávající soustavy, kterou bude možno využít pro nové kombinace přímých a zpětných toků na trase Olbernhau/Hora Sv. Kateřiny – Lanžhot. Uvolněná kapacita české přepravní soustavy bude důležitá, jak pokud jde o krátkodobé účinky, např. v případě přerušení dodávek, tak i pokud jde o dlouhodobé účinky.
42. Zatím se však nepočítá s tím, že by oba hraniční body Hora Sv. Kateřiny a Brandov sloužily jako společná virtuální platforma pro obchodování s plynem z Německa do České republiky a naopak. Tento nedostatek brání navýšení likvidity na českém trhu, neboť neumožňuje propojit přepravu plynu na stávající ose sever-jih/východ mezi Horou Sv. Kateřiny a Lanžhotem a spojit ji s přepravou plynu na novém propojení trasy Brandov–Waidhaus prostřednictvím plynovodu Gazela.

¹⁵ Viz oddíl III písm. a) rozhodnutí ERÚ „pro přímou průtokovou kapacitu propojovacího plynovodu ve výši 30 mld. m³/rok“. Výjimka se však nevztahuje na fyzické ani virtuální zpětné toky v plynovodu Gazela.

43. ERÚ by měl proto dodatečně stanovenou podmínkou zajistit, aby byla regulace zpětných toků v novém hraničním bodu Brandov uplatňována od výstupního bodu plynovodu Gazela do plynovodu OPAL a z výstupního bodu OPAL do plynovodu Gazela. Nový hraniční bod Brandov je třeba pro účely obchodování s plynem z České republiky do Německa a z Německa do České republiky považovat za jeden společný vstupní/výstupní bod spolu se stávajícím výstupním/vstupním bodem Hora Sváté Kateřiny.

Komise dospěla k závěru, že plynovod Gazela zlepší hospodářskou soutěž a bezpečnost dodávek v České republice, bude-li nový hraniční bod pro účely obchodování s plynem z Německa a do Německa považován za jeden společný vstupní/výstupní bod spolu se stávajícím výstupním/vstupním bodem Hora Sváté Kateřiny. Touto výjimkou není dotčena právní povinnost provozovatele plynovodu Gazela nabídnout obousměrnou kapacitu podle článku 7 nařízení (EU) č. 994/2010.

b) Úroveň rizika spojeného s investicí musí být taková, že k investici by bez udělení výjimky nedošlo – čl. 36 odst. 1 písm. b) směrnice 2009/73/ES

44. Komise již dříve dospěla k závěru, že rizika výstavby plynovodu Gazela jsou důvodem pro udělení (částečné) výjimky z povinnosti zajistit přístup třetí osobě a z regulace sazeb za předpokladu, že doba trvání výjimky zůstane omezena na 22 let. Odkazuje se na 52. až 57. bod odůvodnění rozhodnutí Komise *Gazela I* (K(2011) 3424).
45. Pokud jde o konkrétní rizika projektu týkající se oddělení vlastnictví, argumentuje NET4GAS ve svém podání úřadu ERÚ, že „pokud by NET4GAS měl [být povinen] převést akcie společnosti Brawa a.s. třetí osobě před uvedeným datem [1. ledna 2035], vystavoval by se riziku, že by nezískal své investice zpět, což znamená, že NET4GAS by v projektu nepokračoval“. Je to z toho důvodu, že „od NET4GAS nelze očekávat, aby přijal riziko a uskutečnil investici, aniž by měl jistotu, že se investice (spolu s přiměřeným ziskem) navrátí“. Jelikož NET4GAS stále neučinil žádné konečné rozhodnutí týkající se plynovodu Gazela, závisela by výstavba plynovodu na výjimce z povinnosti oddělení vlastnictví.
46. ERÚ se společností NET4GAS souhlasí z těchto důvodů.
47. Podle ERÚ § 58b a 58h odst. 1 českého energetického zákona č. 211/2011, který provádí požadavky na oddělení vlastnictví podle směrnice 2009/73/ES, stanoví, že „jednou z podmínek, které nezávislý provozovatel přepravní soustavy musí splnit, je ta, že bude vlastníkem provozovaných přepravních soustav, popř. bude provozovat přepravní soustavu, pro kterou byla udělena výjimka z povinnosti vlastnického oddělení“. „V situaci, kdy je jediným provozovatelem přepravní soustavy v České republice společnost NET4GAS, s.r.o., nelze bez udělení výjimky z povinnosti vlastnického oddělení provozovatele plynovodu Gazela, tedy rovněž společnosti NET4GAS, s.r.o., vůbec předjímat případný osud vybudovaného plynovodu Gazela, kdyby jej nemohl, na základě výjimky z povinnosti vlastnického oddělení, provozovat výlučný provozovatel přepravní soustavy v České republice. Je tedy zjevné, že za této situace nemůže řádný hospodář učinit definitivní rozhodnutí o investici tak zásadního rozsahu, jako je investice do plynovodu Gazela.“

48. Energetický regulační úřad se rovněž domnívá, že projekt plynovodu Gazela je realizovatelný pouze za předpokladu splacení investice do 1. ledna 2035. Pokud by mělo dojít ke splacení nákladů na kapitál po zmiňovaném datu, k zvažované investici by nedošlo. Důvodem je, že „nelze totiž nijak zaručit, že při případném prodeji investice vyvolaném splněním povinnosti vlastnického oddělení se skutečně podaří dosáhnout alespoň takové ceny za prodej, která zajistí navrácení vynaložených investovaných prostředků“.

Vliv oddělení vlastnictví na komerční životaschopnost projektu

49. Komise bere na vědomí, že podle článku 9 směrnice 2009/73/ES zásada „oddělení vlastnictví“ implikuje určení vlastníka sítě jako provozovatele soustavy a jeho nezávislost na veškerých zájmech v oblasti dodávek a výroby.
50. V rámci oddělení vlastnictví tedy členské státy mají povinnost zajistit, aby tatáž osoba nebo tytéž osoby nebyly oprávněny vykonávat kontrolu nad výrobním nebo dodavatelským podnikem a zároveň vykonávat kontrolu nad provozovatelem přepravní soustavy nebo nad přepravní soustavou nebo uplatňovat ve vztahu k nim jakékoli právo. Kontrola nad přepravní soustavou nebo provozovatelem přepravní soustavy by naopak měla vyloučit možnost vykonávat kontrolu nad výrobním nebo dodavatelským podnikem nebo uplatňovat ve vztahu k němu jakékoli právo¹⁶.
51. Oddělení vlastnictví – stejně jako přístup třetí osoby a regulace sazeb – však může oslabit komerční životaschopnost nového propojovacího vedení, jestliže zvyšuje rizika vykonavatele projektu, že nezíská zpět investiční náklady, a rizika týkající se přiměřené návratnosti kapitálu.
52. RWE Transgas a.s., jediný společník společnosti NET4GAS, je činný v oblasti výroby a dodávek zemního plynu v České republice. Uplatnilo-li by se v tomto případě oddělení vlastnictví, RWE Transgas a.s. by musel prodat svůj podíl nebo jeho většinu ve společnosti NET4GAS třetí osobě, nebo by NET4GAS musel prodat Brawa a.s. třetí osobě. Vzhledem k tomu, že výsledek tohoto prodeje nelze s dostatečnou jistotou předpovědět, je možné, že NET4GAS by mohl od investice do projektu Gazela upustit.
53. Kromě toho je výjimka z povinnosti podle čl. 9 odst. 1 směrnice 2009/73/ES nutná také proto, že podle čl. 36 odst. 1 písm. c) uvedené směrnice výjimka z přístupu třetí osobě a z regulace sazeb předpokládá, že plynovod je vlastněn fyzickou nebo právnickou osobou, která je alespoň ve své právní formě oddělena od provozovatelů soustav, v jejichž soustavách bude infrastruktura vybudována (viz níže v oddíle c). Jelikož NET4GAS vlastní českou přenosovou soustavu, může být tento požadavek splněn, pouze pokud NET4GAS přeneše aktiva plynovodu na společnost určenou pro konkrétní projekt, jako je Brawa a.s., zatímco čl. 9 odst. 1 směrnice 2009/73/ES by v zásadě vyžadoval, aby NET4GAS aktiva držel přímo. Vzhledem k tomu, že výjimka z povinnosti umožnit přístup třetí osobě je nezbytná k překonání rizik obsažených v projektu Gazela, musí být požadavek čl. 9 odst. 1 směrnice 2009/36/ES odstraněn, aby společnost Brawa a.s. mohla vlastnit aktiva plynovodu.

¹⁶ Tato forma oddělení je nejučinnějším a nejstabilnějším způsobem, jak trvale vyřešit střet zájmů, který je obvykle obsažen ve vertikálně integrovaných energetických společnostech. Viz 8. bod odůvodnění směrnice 2009/73/ES, Úř. věst. L 211, 14.8.2009, s. 24.

54. Komise proto souhlasí s ERÚ, že v tomto případě je nezbytná dočasná výjimka z oddělení vlastnictví do 1. ledna 2035.

Méně omezující opatření než bezpodmínečná výjimka z oddělení vlastnictví

55. Existují však negativní důsledky zrušení povinnosti oddělení vlastnictví (bez dalších podmínek) pro schopnost dodavatelů třetích stran získat přístup ke kapacitě, která není vyňata z přístupu třetích osob¹⁷ („kapacita bez výjimky“).
56. Bez dodatečných opatření nelze ze strany NET4GAS zaručit transparentní a nediskriminační správu této kapacity bez výjimky.
57. Proto musí být z důvodu omezení negativního vlivu výjimky z povinnosti oddělení vlastnictví na hospodářskou soutěž na velkoobchodním trhu dále prozkoumáno, zda je vhodné uložit dodatečné podmínky, které zlepšují transparentnost v rámci vertikálně integrované skupiny RWE Transgas a.s., aniž by byla ohrožena komerční životaschopnost projektu.
58. ERÚ informoval Komisi, že vztah mezi RWE Transgas a.s. a NET4GAS bude strukturován podle modelu nezávislého provozovatele přepravní soustavy ve smyslu kapitoly IV směrnice 2009/73/ES.
59. Certifikace společnosti NET4GAS jako nezávislého provozovatele přepravní soustavy (nebo alternativně jako nezávislého provozovatele soustavy ve smyslu článku 14 směrnice 2009/73/ES) zajistí, že RWE Transgas a.s. nemůže vedení společnosti NET4GAS nařídit udělení preferenčního přístupu pro RWE Transgas a.s. ke kapacitě bez výjimky plynovodu Gazela, pokud se certifikace vztahuje na plynovod Gazela a není omezena na vnitrostátní přenosovou soustavu. Nezávislost vedení společnosti NET4GAS, jakož i další opatření přijatá za účelem získání certifikace jako nezávislého provozovatele přepravní soustavy, zajistí rovné podmínky mezi plynárenskými dodavateli k získání přístupu kapacity bez výjimky plynovodu Gazela¹⁸ a zároveň neohrozí komerční životaschopnost projektu.
60. Dočasná výjimka z oddělení vlastnictví může proto být v tomto případě schválena pod podmínkou, že společnost NET4GAS bude skutečně certifikována, jak ERÚ sdělil Komisi, jako nezávislý provozovatel přepravní soustavy, a že se tato certifikace bude vztahovat na plynovod Gazela.

c) Infrastruktura musí být vlastněna jinou právnickou osobou, než jsou provozovatelé soustav, v jejichž soustavách bude infrastruktura vybudována – čl. 36 odst. 1 písm. c) směrnice 2009/73/ES

61. Plynovod Gazela bude tedy vlastněn společností Brawa a.s., která je právnickou osobou, jež je odlišná od provozovatele české plynárenské přepravní soustavy, společnosti NET4GAS. Potřeba výjimky z oddělení vlastnictví podle čl. 9 odst. 1 směrnice 2009/73/ES pro plynovod Gazela rovněž vyplývá z úvahy, že právnická

¹⁷ Z 32,81 mld. m³ bylo 30 mld. m³/rok vyňato z přístupu třetí osobě. To znamená, že 2,81 mld. m³/rok přímé průtokové kapacity a veškerá kapacita zpětného toku podléhají přístupu třetích osob.

¹⁸ Česká republika musí zejména v souladu s článkem 18 směrnice 2009/73/ES zajistit, že vertikálně integrovaný podnik nesmí určovat přímo nebo nepřímo konkurenční chování provozovatele přepravní soustavy, pokud jde o každodenní činnosti provozovatele přepravní soustavy a správu sítě.

osoba *jiná než NET4GAS* musí vlastnit aktiva nového plynovodu Gazela, aby byl dodržen požadavek čl. 36 odst. 1 písm. c) směrnice 2009/73/ES, který je předpokladem pro udělení výjimky z povinnosti umožnit přístup třetí osobě a z regulace sazeb.

d) Od uživatelů infrastruktury budou vybírány poplatky – čl. 36 odst. 1 písm. d) směrnice 2009/73/ES

62. Společnost RWE Transgas, a.s. v rámci indikativních podmínek alokace kapacity na trase plynovodu Gazela v dopise ze dne 1. listopadu 2010 uvedla v bodě 3 tarifní podmínky. Tím je podle ERÚ potvrzeno, že od uživatelů plynovodu Gazela budou vybírány poplatky za užívání propojovacího vedení.

e) Výjimka nesmí být na újmu hospodářské soutěži nebo fungování vnitřního trhu – čl. 36 odst. 1 písm. e) směrnice 2009/73/ES

63. Dočasná výjimka plynovodu Gazela z povinnosti oddělení vlastnictví není na újmu hospodářské soutěži mezi dodavateli z důvodu opatření týkajících se transparentnosti souvisejících s certifikací společnosti NET4GAS jako nezávislého provozovatele přepravní soustavy (viz výše oddíl b), což zajistí rovné podmínky mezi dodavateli pro kapacitu bez výjimky plynovodu Gazela.

f) Ostatní

64. Podle čl. 36 odst. 6 směrnice 2009/73/ES musí národní regulační orgán v rozhodnutí o udělení výjimky uložit provozovateli přepravní soustavy povinnost vycházet ze zásady „Use It Or Lose It“ a umožnit uživatelům infrastruktury obchodování s kapacitami na sekundárním trhu. Zatímco zásada „Use it or lose it“ je v rozhodnutí stanovena, možnost obchodování na sekundárním trhu výslovně uložena není. Tato podmínka musí být proto doplněna,

PŘIJALA TOTO ROZHODNUTÍ:

Článek 1

Komise žádá Energetický regulační úřad České republiky, aby podle článku 36 směrnice 2009/73/ES upravil rozhodnutí ze dne 2. srpna 2011, které bylo oznámeno Evropské komisi dne 18. srpna 2011 pod spisovou značkou 03068-3/2011-ERU, jak je stanoveno v následujících člancích.

Článek 2

Subjektu, jemuž je rozhodnutí o výjimce určeno, musí být uložena dodatečná podmínka zajistit, aby se na NET4GAS vztahovala opatření, která přiměřeným způsobem zaručí, aby veškerá kapacita plynovodu Gazela, jež není vyňata z povinnosti umožnit přístup třetí osobě za podmínek rozhodnutí Komise (K(2011) 3424) byla prodávána za podmínek, jež zajistí, že dodavatelé třetích stran nebudou diskriminováni ve prospěch dodavatelů v rámci vertikálně integrované skupiny, k níž NET4GAS patří. Tuto podmínku je možné splnit zejména prostřednictvím certifikace společnosti NET4GAS jako nezávislého provozovatele soustavy

nebo nezávislého provozovatele přepravní soustavy ve smyslu článku 14 a kapitoly IV směrnice 2009/73/ES, vztahuje-li se tato certifikace rovněž na plynovod Gazela.

Článek 3

Subjektu, jemuž je rozhodnutí o výjimce určeno, musí být uložena dodatečná podmínka umožnit na plynovodu Gazela dostatečnou obousměrnou kapacitu zajišťující bezpečnost dodávek na českém trhu v případech nouze na základě stanoviska příslušného orgánu v České republice.

Článek 4

Subjektu, jemuž je rozhodnutí o výjimce určeno, musí být uložena dodatečná podmínka, která stanoví, že v novém hraničním bod Brandov se uplatní regulovaný virtuální zpětný tok od výstupního bodu plynovodu Gazela do plynovodu OPAL a z výstupního bodu plynovodu OPAL do plynovodu Gazela. Udělení výjimky musí být dále podmíněno ustanovením, že hraniční bod Brandov je nutno pro účely obchodování s plynem z České republiky do Německa a z Německa do České republiky považovat za jeden společný vstupní/výstupní bod se stávajícím výstupním/vstupním bodem Hora Svaté Kateřiny, aby byl umožněn přístup z českého virtuálního uzlu (tj. z jeho vstupní/výstupní soustavy) do německého výstupního bodu plynovodu OPAL a německého virtuálního uzlu a naopak z Německa do České republiky.

Článek 5

Subjektu, jemuž je rozhodnutí o výjimce určeno, musí být uložena dodatečná podmínka, která stanoví, že uživatelé infrastruktury jsou oprávněni obchodovat se svými smluvními kapacitami na sekundárním trhu.

Článek 6

V souladu s čl. 36 odst. 9 směrnice 2009/73/ES pozbývá souhlas Komise s rozhodnutím o výjimce účinku dva roky od jeho přijetí, pokud do té doby nezačala výstavba infrastruktury, a pět let po jeho přijetí, pokud v té době ještě infrastruktura nebyla uvedena do provozu, pokud Komise nerozhodne, že veškeré zpoždění je způsobeno závažnými překážkami mimo kontrolu osoby, již byla výjimka udělena.

Článek 7

Toto rozhodnutí je určeno Energetickému regulačnímu úřadu České republiky, Masarykovo náměstí 5, 586 01 Jihlava, Česká republika.

V Bruselu dne 1.12.2011.

Za Komisi
Günther OETTINGER
člen Komise

ÚŘEDNĚ OVĚŘENÝ OPIS
Za generální tajemnici

Jordi AYET PUIGARNAU
ředitel spisovny